

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Europaparlamentets och rådets direktiv om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister

(Ju2022/03499)

Göteborgs tingsrätt har granskat det ovan rubricerade förslaget utifrån de utgångspunkter och intressen som tingsrätten och de allmänna domstolarna särskilt har att beakta. Tingsrätten har med undantag för nedanstående synpunkter inte något att invända mot förslaget.

I förslaget ställs krav på att skadelidande ska kunna begära ut bevisning från motparten. Direktivets krav motsvaras i stora delar av den nuvarande reglering i 38 kap. rättegångsbalken om edition. Någon specifik reglering om att det ska finnas en presumtion för säkerhetsbrist om svaranden inte lämnar ut relevant bevisning finns dock inte – utöver hur en sådan omständighet beaktas inom den fria bevisvärderingen, se ex. 35 kap. 4 § rättegångsbalken. Hur en sådan presumtion ska införas bör närmre analyseras.

Den föreslagna regleringen om utlämnade av bevisning innehåller också ett krav på att det ska finnas tillräckliga fakta och bevisning för skadeståndsanspråket. Det kan tolkas som att detta går utöver den nuvarande regleringen som kräver att handlingar ska lämnas ut om de ”kan antagas äga betydelse som bevis”, 38 kap. 2 § rättegångsbalken. För det fall bevisutlämningen ska föregås av en prövning om skadeståndsanspråket i sig har tillräckligt fog för sig bör detta specificeras.

Det föreslås att det ska införas en bevislättnad för det fall att den tekniska eller vetenskapliga komplexiteten hos en produkt gör det orimligt svårt för klaganden att styrka en säkerhetsbrist. Lagstiftaren bör klargöra vad som krävs för att den tekniska eller vetenskapliga komplexiteten ska vara sådana att bevislättningen ska inträda.

I handläggningen har deltagit chefsrådmannen Agneta Lilja och tingsfiskalen Oscar Lundqvist

Agneta Lilja

Oscar Lundqvist

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Europaparlamentets och rådets direktiv om anpassning av reglerna om utomobligatoriskt skadeståndsansvar vad gäller artificiell intelligens

(Ju2022/03499)

Göteborgs tingsrätt har beretts tillfälle att yttra sig över ovan rubricerat förslag. Tingsrätten har granskat förslaget utifrån de intressen som domstolen har att bevaka och vill lämna följande kommentarer inför det fortsatta förhandlingsarbetet.

Tingsrätten är positiv till syftet med det föreslagna direktivet, dvs. att skapa en mer förutsägbar reglering för dem som drabbats av skador orsakade av artificiell intelligens (AI).

Tingsrättens huvudsakliga synpunkter relaterar till artikel 3 om utlämnande av bevis som motbevisar presumtion om bristande efterlevnad. Förfarandet som beskrivs i artikeln liknar den existerande regleringen i 38 kap. rättegångsbalken om edition. På ett antal punkter motsvarar den nuvarande regleringen inte de krav som ställs i direktivet.

Som tingsrätten förstår förslaget ska utlämnande av bevis kunna ske innan en talan väcks. Inom en sådan editionsprocess ska den potentiella sökanden föra fram bevisning och tillräckliga fakta för det potentiella skadeståndsanspråket. En editionsbegäran enligt nuvarande reglering begärs som utgångspunkt inom ramen för ett pågående tvistemål. Det finns under vissa förutsättningar möjlighet för bevis att tas upp även innan ett tvistemål inletts, 41 kap. rättegångsbalken. Dessa regler syftar dock främst till att skydda bevis som riskerar att gå förlorade.

Med undantag för fallen som omfattas av 41 kap. rättegångsbalken finns det inte möjlighet att föra den föreslagna editionsprocessen inom ramen för nuvarande regelsystem om det inte sker inom ramen för ett pågående mål. För att det föreslagna systemet ska kunna tillämpas krävs processuell reglering om hur ett sådant förfarande ska gå till. Särskilt om förfarandet ska ha den kostnadsbesparande funktion som eftersträvas samtidigt som det ska föras bevisning och motbevisning om det potentiella skadeståndsanspråket. En i viss

mån liknande reglering som den som föreslås finns i 15 kap. rättegångsbalken gällande kvarstad. Reglerna tjänar visserligen ett annat syfte, men möjliggör samtidigt för en part att ansöka om särsketsåtgärder innan en talan har väckts.

Den föreslagna regleringen om utlämnade av bevisning innehåller vidare ett krav på att det ska finnas tillräckliga fakta och bevisning för skadeståndsanspråket. Det kan tolkas som att detta går utöver den nuvarande regleringen som kräver att handlingar ska lämnas ut om de ”kan antagas äga betydelse som bevis”, 38 kap. 2 § rättegångsbalken. För det fall bevisutlämningen ska föregås av en prövning om skadeståndsanspråket i sig har tillräckligt fog för sig bör detta specificeras.

Enligt gällande regler om edition finns det ett långtgående krav på att specificera den eller de handlingar som sökanden önskar få tillgång till. Tingsrätten anser att det finns ett behov av att lagstiftaren ger vägledning för domstolarna om vilka handlingar som kan bli aktuella att lämna ut i fall kopplade till AI. Detta eftersom AI-produkter till sin natur är högst avancerade, där mycket relevant material kan antas finnas i form av kod och logguppgifter.

Med hänsyn till att AI-system är avancerade och värdefulla tillgångar för dess innehavare befarar tingsrätten att frågan om vilka uppgifter som omfattas av företagshemligheter kan bli vanligt förekommande vid editionsprocesser. Det är av vikt att lagstiftaren ger vägledning om hur skadelidandes intressen ska vägas mot andra aktörers intressen av att hålla information hemlig.

Någon särskild reglering om att det ska finnas en presumtion för bristande efterlevnad av aktsamhetskrav i de fall svaranden inte lämnar ut relevant bevisning finns inte inom svensk rätt. En sådan omständighet beaktas istället inom den fria bevisvärderingen, se ex. 35 kap. 4 § rättegångsbalken. Hur en sådan presumtion ska införas bör närmare analyseras.

Tingsrätten har avslutningsvis ett fåtal synpunkter gällande artikel 4 gällande motbevisbar presumtion om orsakssamband vid culpa. En allmän reflektion är att konstruktionen av regleringen är relativt komplicerad, med flera led i prövningen och ett flertal tekniska termer som i sin tur definieras i rättsakten om artificiell intelligens. Det bör analyseras närmre hur den föreslagna regleringen ska utformas så det blir tydligt för skadelidande vad som krävs för att presumtionen ska bli aktuell.

Tingsrätten ställer sig frågande till om kraven för att presumtionen ska tillämpas är för högt ställda för att uppnå den bevislättnad som verkar eftersträvas. Det bör analyseras om en bevislättnad som inträder i vad som ofta utgör det sista ledet i en skadeståndsprövning, kausaliteten, tjänar de önskade syftena.

I handläggningen har deltagit chefsrådmannen Agneta Lilja och tingsfiskalen Oscar Lundqvist

Agneta Lilja

Oscar Lundqvist